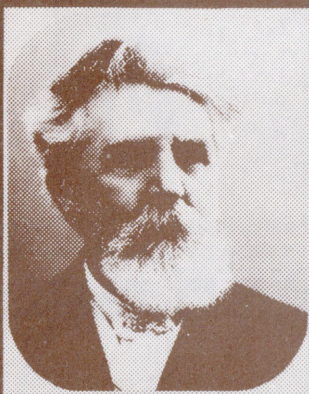
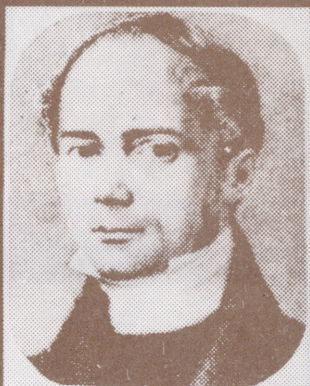

Õpetatud Eesti Selts

Näitus

TRÜ Teaduslikus Raamatukogus

mai — september 1988

Sitzungsberichte

Gelehrten Estnischen Gesellschaft

1907.

Tartu.

Druck von C. Mattiesen

1098.

Die Kommission der A. S. des Landes in Tartu.

OPETATUD BESTI SELTSI TÄHETUSE
KÕRVALDUSKONN A. S. GELEHRTEN ESTNISCHEN GESELLSCHAFT
KOMMISSIONEN LITTEKARIDE N. S. TÄHTÄIN ESTONICAE
XIX

DIE
EISENZEIT IN LETTLAND
BIS ETWA 500 N. CHR.

VON
H. MOORA

H. TÄH. ANALYSE

OPETATUD
EESTI SELTS
~ 1838 ~

TARTU 1908

OPETATUD BESTI SELTSI KÕRVALDUSKONN

VANAVARA VALLAST

1918

OPETATUD BESTI SELTS
TARTU 1933

1838.a. 18. jaanuaril asutati Tartus Õpetatud Eesti Selts (Gelehrte Estnische Gesellschaft). Asutajaliikmeteks olid F.R. Faehlmann (president a. 1843-50), Tartu ülikooli eesti keele lektor D.H.Jürgenson, prof. F.Bunge, A.Hueck ja F.Kruse, 2 kooli- ning 12 kirikuõpetajat. 1839.a. jaan. kinnitatud põhikirja järgi oli Tartu ülikooli juures asuva ÕES-i põhiülesandeks eesti rahva mineviku ja oleviku, keele ja kirjanduse ning eestlaste poolt asustatud maa uurimine. Ühtlasi nähti ette seltsi toimetiste väljaandmine, eesti rahva ajaloo ja kultuuri esemelite ning kirjalike mälestusmärkide kogumine, muuseumi rajamine.

Seltsi eelkäijateks olid 1819.a. asutatud Tartu- ja Võrumaa pastoritest koosnev "Eesti Õpetatud Selts" Tartus ja 1831.a. ülikoolis tegutsenud teaduslik vestlusring.

Seltsi algaastatel pöörati suurt tähelepanu rahvaalgustuslikule tegevusele. Maarahvale mõeldud kirjandusest ilmusid F.R. Kreutzwaldi "Wina-katk" (1840) ja "Sippelgas" I (1843), samuti "Maarahva Kalender" (1840-65). Kalendrile tegid kaastööd F.R. Faehlmann ja F.R. Kreutzwald, kes oli liitunud seltsiga 1839.a. Korduvad katsed oma ajalehte välja anda kahjuks ebaõnnestusid. 1840.a. hakati välja andma "Õpetatud Eesti Seltsi Toimetusi" (Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft, Tartu, 1840-1943. 1-34), kus esimeste aastakümnete suurima saavutusena ilmus F.R. Kreutzwaldi "Kalevipoeg" saksa keelse tõlkega (1857-61).

1860.aastail lõppes ÕES-i tegevuse esimene ajajärk. Seltsi asutajaliikmete asemele oli asunud uus saksaameelsem põlvkond, mistõttu jäädgi eemale ka eesti rahvusliku liikumisaja põhisündmustest. Peatähelepanu pöörati akadeemilisele tegevusele, eriti kauaaegse presidendi Leo Meyeri juhtimisel (1869-99). 1861.a. hakkas ilmuma "Õpetatud Eesti Seltsi Aastaraamat" (Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft, Tartu, 1861-1938. 72 kd.). 1863-69 ilmus 7 köidet ÕES-i kirju - "Schriften der Gelehrten Estnischen Gesellschaft". Väljaannete vahetus teiste teaduslike seltside ja asutustega kodu- ja välismaal muutis seltsi liikmete teadustööd kättesaadavaks kogu teadusmaailmale. ÕES-i liikmete arv suurenes pidevalt ja ületas 19.saj. II poolel 300 piiri. Nimekate baltisaksa teadlaste kõrval (L.Meyer, C.Grewingk, E.Winkelmann, R.Hausmann jt.) liitus seltsi tegevusega üha enam eestlasi, osa neist juba üliõpilaspõlvses (J.Hurt, J.Jung, M. Veske, K.A. Hermann, H.Treffner, M.Lipp, V.Reimann, O.Kallas jt.). 20. saj. alguse ühiskondlik-poliitilised olud seltsi tegevust ei soodustanud ja see suleti I maailmasõja algul.

Uue hooga alustati 1919.a. ülikooli kuraatori P.Põllu eestvedamisel. Kuna Eesti Vabariigi aastatel tegelesid materjalide kogumisega mitmed seltsid ja asutused, siis võis ÕES pöörata peatähelepanu teaduslikule uurimistööle ja tulemuste trükis avaldamisele. Eestlaste osatähtsus seltsis kasvas ja 1928.a. mindi üle eestikeelsele asjaajamisele. Lisandusid uued väljaanded - "Eesti filoloogia ja ajaloo aastaväljaanded" (Tartu, 1922-38. 1-7.), "Õpetatud Eesti Seltsi Kirjad" (Tartu, 1932-39. 1-5.), "Eritoimetused" (Tartu, 1931-33. 1-2.). Toimetistes ilmusid P.Johanseni, H.Moora, O.Looritsa, A. Tuulse jt. ulatuslikud monograafiad. 1938.a. tähistati ÕES-i 100. aastapäeva ja seati sihte tulevikuks. Annetustega pandi alus rahvuslike teaduste arendamise erikapitalile.

Õpetatud Eesti Selts suleti 1950.a.

Illustratsioonid:

Esilehel: F.R. Kreutzwald, F.R. Faehlmann, R.Hausmann, L.Meyer.

1-6. ÕES-i teaduslikke ja rahvaväljaandeid.

7-9. ÕES-i auliige J.Hurt ja presidendid H.Moora (1936-50) ja J.Mark (1929-36).

Ma-ra-hwa
K a l e n d e r

est

T ä h t - r a m a t
1849

Ajastaja päle, pärran

Jssanda Jesuse Kristuse
jäändimist.

Sel ajastajal em 563 päima.

Dreizehnter Jahrgang.

Bearbeitet von der gelehrten Estnischen Gesellschaft.

Der Druck dieses Kalenders, dessen Vertrieb nur in den Esten-
provinzen erlaubt ist, ist unter der Bedingung erlaubt, daß die ge-
legliche Zahl Exemplare der Gesellschaft übergeben werde.
Tartu, den 22. Septbr. 1848. Ernst Samson.

Tartus

trüffita J. E. Schümmant läski man.

Raklap trüffita 10 kop. köbb.

4

Verhandlungen

der gelehrten

Estnischen Gesellschaft

zu Dorpat.

— **Erster Band**
Herausg. von

K a l e w i p o r g.

Ernst Samson.

Dorpat, 1848.

Verlegt bei Heinrich Kaufmann.

Die Abnehmer an 25. Kopie in Dorpat.

5

Lühikene

õpetus õigest kirjutamisest

parandatub wiisi.

Wissensend

Lartu õpetatud Eesti Seits.

Der Druck ist gestaltet.

184. 5.1

Dorpat, den 2. December 1861.

Tartus, 1861.

Drüftend J. Kaufmanni jareet.

6

1

2

3

ARH 4T-830

1838.a. 18. jaanuaril asutati Tartus Õpetatud Eesti Selts (Gelehrte Estnische Gesellschaft). Asutajaliikmeteks olid F.R. Faehlmann (president a. 1843-50), Tartu ülikooli eesti keele lektor D.H.Jürgenson, prof. F.Bunge, A.Hueck ja F.Kruse, 2 kooli- ning 12 kirikuõpetajat. 1839.a. jaan. kinnitatud põhikirja järgi oli Tartu ülikooli juures asuva ÕES-i põhülesandeks eesti rahva mineviku ja oleviku, keele ja kirjanduse ning eestlaste poolt asustatud maa uurimine. Ühtlasi nähti ette seltsi toimetiste väljaandmine, eesti rahva ajaloo ja kultuuri esemelite ning kirjalike mälestusmärkide kogumine, muuseumi rajamine.

Seltsi eelkäijateks olid 1819.a. asutatud Tartu- ja Võrumaa pastoritest koosnev "Eesti Õpetatud Selts" Tartus ja 1831.a. ülikoolis tegutsenud teaduslik vestlusring.

Seltsi algaastatel pöörati suurt tähelepanu rahvavalgustuslikule tegevusele. Maarahvale mõeldud kirjandusest ilmusid F.R. Kreutzwaldi "Wina-katk" (1840) ja "Sippelgas" I (1843), samuti "Maarahva Kalender" (1840-65). Kalendrilte tegid kaastööd F.R.Faehlmann ja F.R.Kreutzwald, kes oli liitunud seltsiga 1839.a. Korduvad katsed oma ajalehte välja anda kahjuks ebaõnnestusid. 1840.a. hakati välja andma "Õpetatud Eesti Seltsi Toimetusi" (Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft. Tartu, 1840-1943. 1-34), kus esimeste aastakümnete suurima saavutusena ilmus F.R. Kreutzwaldi "Kalevipoeg" saksakeelse tõlkega (1857-61).

1860.aastail lõppes ÕES-i tegevuse esimene ajajärk. Seltsi asutajaliikmete asemele oli asunud uus saksameelsem põlvkond, mistõttu jäädgi eemale ka eesti rahvusliku liikumisaja põhisündmustest. Peatähelepanu pöörati akadeemilisele tegevusele, eriti kauaaegse presidendi Leo Meyeri juhtimisel (1869-99). 1861.a. hakkas ilmuma "Õpetatud Eesti Seltsi Aastaraamat" (Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft. Tartu, 1861-1938. 72 kd.). 1863-69 ilmus 7 köidet ÕES-i kirju - "Schriften der Gelehrten Estnischen Gesellschaft". Väljaannete vahetus teiste teaduslike seltside ja asutustega kodu- ja välismaal muutis seltsi liikmete teadustööd kättesaadavaks kogu teadusmaailmale. ÕES-i liikmete arv suurenes pidevalt ja ületas 19.saj. II poolel 300 piiri. Nimekate balistaksa teadlaste korval (L.Meyer, C.Grewingk, E.Winkelmann, R.Hausmann jt.) liitus seltsi tegevusega üha enam eestlasi, osa neist juba üliõpilaspõlvdes (J.Hurt, J.Jung, M. Veske, K.A. Hermann, H.Treffner, M.Lipp, V.Reimann, O.Kallas jt.). 20. saj. alguse ühiskondlik-poliitilised olud seltsi tegevust ei soodustanud ja see suleti I maailmasõja algul.

Uue hooga alustati 1919.a. ülikooli kuraatori P.Põllu eestvedamisel. Kuna Eesti Vabariigi aastatel tegelesid materjalide kogumisega mitmed seltsid ja asutused, siis võis ÕES pöörata peatähelepanu teaduslikule uurimistööle ja tulemuste trükkis avaldamisele. Eestlaste osatähtsus seltsis kasvas ja 1928.a. mindi üle eestikeelsele asjaajamisele. Lisandusid uued väljaanded - "Eesti filoloogia ja ajaloo aastaülevaade" (Tartu, 1922-38. 1-7.), "Õpetatud Eesti Seltsi Kirjad" (Tartu, 1932-39. 1-5.), "Eritoimetused" (Tartu, 1931-33. 1-2.). Toimetistes ilmusid P.Johanseni, H.Moora, O.Looritsa, A. Tuulse jt. ulatuslikud monograafiad. 1938.a. tähistati ÕES-i 100. aastapäeva ja seati sihte tulevikuks. Annetustega pandi alus rahvuslike teaduste arendamise erikapitalile.

Õpetatud Eesti Selts suleti 1950.a.

Illustratsioonid:

Esilehel: F.R.Kreutzwald, F.R.Faehlmann, R.Hausmann, L.Meyer.

1-6. ÕES-i teaduslikke ja rahvaväljaandeid.

7-9. ÕES-i auliige J.Hurt ja presidendid H.Moora (1936-50) ja J.Mark (1929-36).

4

5

6

Maarahwa
Kalender
est
Täht-ramat
1849
Ajastaja päle, pärran
Josanda Jesuse Kristuse
jändimist
Sel ajastajal em 363 päiva.
Dreizehnter Jahrgang.
Bearbeitet von der gelehrten Estnischen Gesellschaft.
Der Band trägt Aufschrift, dass derselbe nur in den Offizial-Verkäufen zu haben ist, und unter der Bedingung, dass die ge-
legenen Zahl Exemplare der Gesellschaft übergeben werde.
Tartu, den 11. April. 1849. **Georg Cantzen.**
Tartu
verkauft J. E. Schumanns Buchhandlung.
Nachtrag: kostet 10 Kop. 1849.

Verhandlungen
der gelehrten
Estnischen Gesellschaft
zu Dorpat.
- **Erster Band**
Dorpat. 1843.
Verlegt bei Heinrich Voßmann.
In Commission bei H. Meyer in Dorpat.

Lühilene
õpetus õigest kirjutamisest
parandatud wiisi.
Mõistatub
Tartu Õpetatud Eesti Selts.
Der Band ist gehalten.
Dorpat, den 4. December 1861.
Tartu, 1861.
Verkauft J. Schumanns Buchhandlung.

7

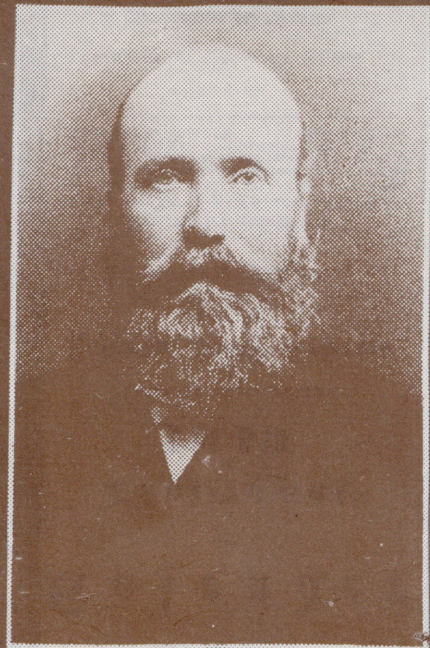
St. Maara 1. nov. 1930

8

Juho Mark. 14. IV. 1930

9

7

8

9

Ученое эстонское общество (УЭО) было основано в Тарту 18 января 1838 г. Его членами-учредителями были врач и писатель Ф.Р. Фельман (президент в 1843-50), лектор эстонского языка в Тартуском университете Д.Г. Юргенсон, профессора Ф.Бунге, А.Гук, Ф.Крузе, два школьных учителя и 12 пасторов. По уставу, утвержденному в январе 1839 г., главной задачей общества, находящегося при Тартуском университете, стало изучение языка, литературы, истории и этнографии эстонского народа, а также заселенной эстонцами земли. Общество предполагало издавать ученые записки, собирать предметы истории, культуры и быта, а также письменные памятники эстонского народа, создать музей.

В первые годы существования Ученое эстонское общество уделяло много внимания просветительской деятельности. Для простого народа были изданы "Винная чума" (1840) и "Муравей" I (1843) Ф.Р. Крейцвальда, "Сельский календарь" (1840-65). В календаре сотрудничали Ф.Р. Фельман и Ф.Р. Крейцвальд, последний вступил в общество в 1839 г. Неоднократные попытки издать свою газету, к сожалению, кончились неудачей. С 1840 г. начали выходить "Ученые записки Ученого эстонского общества" (Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft, Tartu, 1840-1943. 1-34.). В одном из первых выпусков увидел свет "Калевипоэг" (1857-61) Ф.Р. Крейцвальда с переводом на немецкий язык.

Первый период деятельности УЭО закончился в 1860-ые годы. Основателей общества сменило новое, пронемецки настроенное поколение, уделявшее больше внимания академической деятельности, особенно в годы президентства Лео Мейера (1869-99). С 1861 г. стал выходить "Ежегодник Ученого эстонского общества" (Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft, Tartu, 1861-1938. 72 Bd.). В 1863-69 гг. появилось 7 томов трудов УЭО "Schriften der Gelehrten Estnischen Gesellschaft". Благодаря обмену этими изданиями с другими научными обществами и учреждениями как отечественными, так и зарубежными, научные труды членов общества стали доступны всему ученому миру. Число членов УЭО постоянно росло и во второй половине 19 в. превысило 300. Наряду с известными балтийско-немецкими учеными к обществу присоединялось все больше эстонцев, некоторые из них уже в годы студенчества. Общественно-политическая обстановка начала 20 в. не благоприятствовала деятельности общества, и в начале I-ой мировой войны оно прекратило свою работу.

С новым подъемом УЭО приступило к работе в 1919 г. под началом П. Пылда. Поскольку в годы Эстонской буржуазной республики было создано несколько учреждений и обществ, имеющих целью развитие национальной науки, то в задачи УЭО не входил больше сбор материалов, главное внимание уделялось исследовательской работе и публикации результатов исследований. Роль эстонцев в обществе возросла, и в 1928 г. сочли возможным перевести делопроизводство на эстонский язык. Появились новые издания - "Ежегодный обзор эстонской филологии и истории" (Тарту, 1922-38. I-7.), "Труды Ученого эстонского общества" (Тарту, 1932-39. I-5.), специальные выпуски ученых записок (Тарту, 1931-33. I-2.). В ученых записках были опубликованы обширные монографии П. Йохансена, Х. Моора, А. Туулсе и др.

В 1938 г. отмечалось столетие УЭО. Были намечены планы на будущее. Благодаря дарам была заложена основа специального фонда для поддержки национальных научно-исследовательских работ.

Ученое эстонское общество было закрыто в 1950 г.

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

SUNDEKSEMPLAR
ARHIIVKOGUTRÜ trükikoda 1988. 1500. T. 389. MB 02652.
Kujundanud T. Sepp.

6 41385226

7

8

9

Ученое эстонское общество (УЭО) было основано в Тарту 18 января 1838 г. Его членами-учредителями были врач и писатель Ф.Р. Фельман (президент в 1843-50), лектор эстонского языка в Тартуском университете Д.Г. Юргенсон, профессора Ф.Бунге, А.Гук, Ф.Крузе, два школьных учителя и 12 пасторов. По уставу, утвержденному в январе 1839 г., главной задачей общества, находящегося при Тартуском университете, стало изучение языка, литературы, истории и этнографии эстонского народа, а также заселенной эстонцами земли. Общество предполагало издавать ученые записки, собирать предметы истории, культуры и быта, а также письменные памятники эстонского народа, создать музей.

В первые годы существования Ученое эстонское общество уделяло много внимания просветительской деятельности. Для простого народа были изданы "Винная чума" (1840) и "Муравей" I (1843) Ф.Р. Крейцвальда, "Сельский календарь" (1840-65). В календаре сотрудничали Ф.Р. Фельман и Ф.Р. Крейцвальд, последний вступил в общество в 1839 г. Неоднократные попытки издать свою газету, к сожалению, кончились неудачей. С 1840 г. начали выходить "Ученые записки Ученого эстонского общества" (Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft. Tartu, 1840-1943. 1-34.). В одном из первых выпусков увидел свет "Калевипоэг" (1857-61) Ф.Р. Крейцвальда с переводом на немецкий язык.

Первый период деятельности УЭО закончился в 1860-ые годы. Основателей общества сменило новое, пронемецки настроенное поколение, уделявшее больше внимания академической деятельности, особенно в годы президентства Лео Мейера (1869-99). С 1861 г. стал выходить "Ежегодник Ученого эстонского общества" (Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft. Tartu, 1861-1938. 72 Bd.). В 1863-69 гг. появилось 7 томов трудов УЭО "Schriften der Gelehrten Estnischen Gesellschaft". Благодаря обмену этими изданиями с другими научными обществами и учреждениями как отечественными, так и зарубежными, научные труды членов общества стали доступны всему ученому миру. Число членов УЭО постоянно росло и во второй половине 19 в. превысило 300. Наряду с известными балтийско-немецкими учеными к обществу присоединялось все больше эстонцев, некоторые из них уже в годы студенчества. Общественно-политическая обстановка начала 20 в. не благоприятствовала деятельности общества, и в начале I-ой мировой войны оно прекратило свою работу.

С новым подъемом УЭО приступило к работе в 1919 г. под началом П. Пылда. Поскольку в годы Эстонской буржуазной республики было создано несколько учреждений и обществ, имеющих целью развитие национальной науки, то в задачи УЭО не входил больше сбор материалов, главное внимание уделялось исследовательской работе и публикации результатов исследований. Роль эстонцев в обществе возросла, и в 1928 г. сочли возможным перевести делопроизводство на эстонский язык. Появились новые издания - "Ежегодный обзор эстонской филологии и истории" (Тарту, 1922-38. I-7.), "Труды Ученого эстонского общества" (Тарту, 1932-39. I-5.), специальные выпуски ученых записок (Тарту, 1931-33. I-2.). В ученых записках были опубликованы обширные монографии П. Йохансена, Х. Моора, А. Туулсе и др.

В 1938 г. отмечалось столетие УЭО. Были намечены планы на будущее. Благодаря дарам была заложена основа специального фонда для поддержки национальных научно-исследовательских работ.

Ученое эстонское общество было закрыто в 1950 г.

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

SUNDEKSEMPLAR

ARHIIVKOGU

TRÜ trükikoda 1988. 1500. T. 389. MB 02652.

Kujundanud T. Sepp.

6 41385226

Päitus

TRÜ Teaduslik Raamatukogu

mai — september 1988

Eesti Teaduslikud Seltsid

GELEHRTE ESTNISCHE GESELLSCHAFT

Am 18. Januar 1838 wurde in Tartu (Dorpat) die Gelehrte Estnische Gesellschaft (GEG) gegründet. Ihre Stifter waren Professoren der Universität Tartu F.Bunge, A.Hueck und F.Kruse, zwei Esten - der Arzt und Schriftsteller F.R. Faehlmann (Präsident der GEG 1843-50) und der Lektor für estnische Sprache D.H. Jürgenson, 2 Schullehrer und 12 Pastoren. Nach dem im Januar 1839 bestätigten Statut war die Hauptaufgabe der an der Kaiserlichen Universität Dorpat bestehenden GEG die Erforschung der Vergangenheit und Gegenwart des estnischen Volkes, seiner Sprache, Literatur und des von ihm bewohnten Landes. Gleichzeitig wurde die Veröffentlichung von Verhandlungen der Gesellschaft, das Sammeln kultur-sachlicher, historischer und schriftlicher Denkmäler des estnischen Volkes wie auch die Gründung eines estnischen Museums vorgesehen.

In den ersten Jahren ihrer Tätigkeit widmete die GEG viel Aufmerksamkeit der Volksaufklärungsarbeit. Im Druck erschienen für Esten vorgesehene Ausgaben wie z. B. 1840 "Wina-katk" (Die Schnaps-Pest), 1843 "Sippelgas" I (Die Ameise) und 1840-65 "Ma-rahwa Kalender" (Kalender für das Landvolk), an dem F.R. Faehlmann und F.R. Kreutzwald langjährige Mitarbeit leisteten. Seit 1840 erschienen die "Verhandlungen der Gelehrten Estnischen Gesellschaft" (Tartu, 1840-1943; Bd. 1-34). Eine bemerkenswerte Leistung der ersten Jahrzehnte war die 1857-61 erfolgte Herausgabe des von F.R. Kreutzwald verfaßten estnischen Nationalepos "Kalevipoeg" mit deutscher Übersetzung.

In den 60-er Jahren des 19. Jh. endete die erste Periode in der Tätigkeit der Gesellschaft. Die Gründer waren durch eine neue mehr akademische Generation ersetzt worden. Anstatt der Volksaufklärungsarbeit wurde jetzt mehr Aufmerksamkeit der wissenschaftlichen Tätigkeit zugewandt. Bedeutende Fortschritte wurden während der langjährigen Präsidentschaft (1869-99) des Philologie-

professors Leo Meyer gemacht. Seit 1861 erschienen die "Sitzungsberichte der Gelehrten Estnischen Gesellschaft" (Tartu, 1861-1938; 72 Bde.), 1863-69 erschienen 7 Bände der "Schriften der Gelehrten Estnischen Gesellschaft". Tauschbeziehungen zu wissenschaftlichen Gesellschaften und Institutionen im In- und Ausland ermöglichten es, Forschungsergebnisse der Mitglieder der Gesellschaft in der Welt der Wissenschaft zu verbreiten. Die Zahl der Mitglieder der GEG vergrößerte sich beständig und betrug in der zweiten Hälfte des 19. Jh. über 300 Personen. Neben namhaften baltisch-deutschen Wissenschaftlern (L. Meyer, C. Grewingk, C. Schirren, E. Winkelmann, R. Hausmann, L. Schroeder u.a.) schlossen sich der Gesellschaft immer mehr Esten an (J. Hurt, J. Jung, M. Veske, K. A. Hermann, H. Treffner, M. Lipp, V. Reiman, O. Kallas u.a.). Anfang des 20. Jh. waren politisch-gesellschaftliche Verhältnisse für die Tätigkeit der GEG ungünstig und am Anfang des ersten Weltkrieges wurde die Gesellschaft geschlossen.

Mit neuem Schwung wurde die Tätigkeit der Gesellschaft im Jahre 1919 unter der Leitung des Kurators der Universität P. Põld aufgenommen. Die als Nationaluniversität ihre Arbeit fortsetzende Universität Tartu setzte sich zum Ziel die Entwicklung der nationalen Wissenschaft. Mit der Materialiensammlung beschäftigten sich mehrere neue Gesellschaften und Institutionen, darum sah die GEG ihr Hauptziel in wissenschaftlicher Forschungsarbeit und Veröffentlichung derer Ergebnisse. Es kamen neue Ausgaben hinzu - "Jahresberichte der estnischen Philologie und Geschichte" (Tartu, 1922-38. Bd. 1-7.), "Briefe der Gelehrten Estnischen Gesellschaft" (Tartu, 1922-39. Bd. 1-5.), "Sonderabhandlungen" (Tartu, 1931-33. Bd. 1-2.). In den Verhandlungen erschienen umfangreiche Monographien von P. Johansen, H. Moora, O. Loorits, A. Tuulsee, S. Karling u.a. 1938 wurde der 100. Jahrestag der GEG begangen.

1950 wurde die Gelehrte Estnische Gesellschaft geschlossen.

Kersti Taal